

UPOZORNĚNÍ - DOPORUČENÍ

Účastníci mimořádných událostí mohou využít svého práva - nevypovídat

V posledním období i nadále dochází k mimořádným událostem (dále rovněž „MU“), kdy zaměstnanci - členové OSŽ, bezprostředně po MU podávají vysvětlení zaměstnavateli, tzv. zápis se zaměstnancem (vyšetřujícím orgánům provozovatele dráhy a dopravců), Drážní inspekci ČR, dokonce vypovídají i před orgány činnými v trestním řízení (Policie České republiky), **aniž by využili svého práva nevypovídat s ohledem na svůj aktuální psychický a fyzický stav**. OSŽ-ústředí považuje za nutné opětovně a důrazně upozornit členy OSŽ na jejich právo **n e v y p o v í d a t** (viz níže - poznámka).

OSŽ-ústředí doporučuje funkcionářům OSŽ, předsedům ZO OSŽ, odborovým orgánům a závodním výborům (ZV) ZO OSŽ zabezpečit opakované informování všech svých členů OSŽ s obsahem „**Desatera člena OSŽ pro krizové situace v dopravě**“, zejména části: „Jak postupovat při MU v dopravě,“ zdůraznit možnost a účelnost využití tzv. krizové linky OSŽ (nepřetržitý právní servis), jejíž telefonní číslo je:

6 0 2 2 6 2 5 4 4

OSŽ-ústředí dále doporučuje zdůraznit členům OSŽ, kteří se budou nacházet v blízkosti účastníků MU - členů OSŽ, aby jim **poskytli potřebnou součinnost a pomoc**, případně využili tzv. krizové linky.

Jak postupovat při MU v dopravě (výpis):

V případě jakékoliv MU **není nikdo povinen vypovídat o předmětné skutečnosti ihned na místě nebo po bezprostředním skončení směny**, pokud se subjektivně necítí být takové výpovědi schopen.

Za odeprání výpovědi nemůžete být postiženi! Nemusíte ani uvádět, proč se obáváte, že byste si přivodili trestní stíhání. Vždy musíte být poučeni, v jakém procesním postavení vypovídáte. Pokud již bylo doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání, jste v pozici obviněného a nemusíte vypovídat vůbec, popř. můžete vypovídat, jak uznáte za vhodné, svoji výpověď však nesmíte nikoho krivě obvinít.

Výše uvedené potvrzuje judikatura získaná praktickou činností smluvních advokátů OSŽ:

„... nelze opomenout, že právo svědků odeprít výpověď (za podmínek stanovených zákonem) je důsledkem ústavní ochrany proti sebeobviňování (článek 37 odst. 1¹ Listiny základních práv a svobod), který má hluboký historický základ, a jíž je přirozené v právním státě dát přednost před účelem toho, kterého řízení (ustanovení § 100 odst. 1², 2³ TR), a to i tehdy, jestliže by v tom konkrétním případě mohla vést v důkazní nouzi. Jde o zcela subjektivně ústavně zaručené právo svědka, který v uvažovaných případech po poučení poskytnuté mu příslušným orgánem, sám váží a rozhoduje, zda svého práva odeprít výpověď využije či nikoliv, a to téměř výlučně podle okolností (důvodů) jak je sám cítí a vnímá. V tomto smyslu nemůže a

¹ Každý má právo odeprít výpověď, jestliže by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobě blízké.

² Právo odeprít výpověď jako svědek má příbuzný obviněného v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh; jestliže je obviněných více a svědek je v uvedeném poměru jen k některému z nich, má právo odeprít výpověď stran jiných obviněných jen tehdy, nelze-li odloučit výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž je svědek v tomto poměru.

³ Svědek je oprávněn odeprít vypovídat, jestliže by výpověď způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojení, manžel, partneru nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pocíťoval jako újmu vlastní.

*nesmí být potenciálně ohrožený svědek ve svém rozhodování omezován či dokonce ke složení svědecké výpovědi nucen ...“⁴ Nejpozději v této fázi je nutné být vždy **zastoupen advokátem**.*

Vždy máte právo si svou výpověď přečíst. Pokud její obsah nesouhlasí s tím, co jste uvedli, máte právo na opravu textu a jeho doplnění. Bez takové opravy nikdy neúplnou nebo chybnou výpověď nepodepisujte! Zejména bez konzultace s advokátem nepodepisujte dohody o změně pracovní smlouvy, dohody o uznání závazku k náhradě škody a dohody o způsobu náhrady škody! Takovým podpisem předem uznáváte svou vinu!

V každém případě jste povinni se po MU podrobit kontrole, zda nejste pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky.

Členové OSŽ si v některých případech neuvědomují, že učiněná výpověď nebo podpis určité písemnosti, může mít pro ně do budoucnosti **významné negativní důsledky, mnohdy nevratné**, které nelze vůbec změnit anebo je lze změnit pouze velice obtížně. Není dostatečně vnímána odpovědnost za výpověď (sdělení) a následný podpis, na který je pohlíženo jako na právní jednání v písemné formě a tímto způsobem je komplikovatelně napadnutelný. Zbytečně poté dochází k neřešitelným důsledkům z hlediska trestněprávní, občanskoprávní a pracovněprávní odpovědnosti.

Mikuláš Hubicsák, pověřený řízením SPO OSŽ-ústředí

Poznámka:

Pracovní řád Správy železnic, státní organizace - čl. 30 odst. 2 - Další důležité povinnosti zaměstnance: **písm. q)** „podávat potřebná vysvětlení o plnění svých pracovních povinností svému nadřízenému, případně dalším vedoucím zaměstnancům, dozorčím a kontrolním orgánům SŽ, které jsou oprávněny taková vysvětlení požadovat, *vyjma případů, kdy se zaměstnanec v přímé souvislosti s mimořádnou událostí necítí schopen vysvětlení poskytnout. Neposkytnutí vysvětlení v takovém případě není považováno za porušení povinností*“

Pracovní řád ČD, a.s. - kapitola 5 - Základní povinnosti zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců vyplývající z pracovněprávního vztahu: **čl. 1. bod 3. písm. r)** „podávat potřebná vysvětlení o plnění svých pracovních povinností svému nadřízenému, případně dalším vedoucím zaměstnancům, statutárnímu orgánu, dozorčím a kontrolním orgánům ČD, které jsou oprávněny taková vysvětlení požadovat, *vyjma případů, kdy se zaměstnanec v přímé souvislosti s mimořádnou událostí necítí schopen vysvětlení poskytnout. Neposkytnutí vysvětlení v takovém případě není považováno za porušení povinností*“

Pracovní řád ČD Cargo, a.s. - bod 16.3. - Základní povinnosti zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců - **písm. o)** „podávat potřebná vysvětlení o plnění svých pracovních povinností svému nadřízenému, případně dalším vedoucím zaměstnancům, dozorčím a kontrolním orgánům ČDC, které jsou oprávněny taková vysvětlení požadovat, *vyjma případů, kdy se zaměstnanec v přímé souvislosti s mimořádnou událostí necítí schopen vysvětlení poskytnout. Neposkytnutí vysvětlení v takovém případě není považováno za porušení povinností*“

⁴ Usnesení Okresního soudu ve Vyškově ze dne 30.5.2013, sp. zn. 1Nt 406/2013 - 46; srov. Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 4.12.1997, sp. zn. III. ÚS 149/97, N 150/9 SbNU 319